

Sektorplan 2013

- Børn og unge folkeskolen

Frederiksberg Kommune

Børne- og Ungeområdet

Rådhuset

Smallegade 1

2000 Frederiksberg

boerneogungeomraedet@frederiksberg.dk

E-doc 2012/0050062

Forsidefoto: Frederiksberg Ny Skole

Undervisningsudvalget, April 2012

1. Indledning	4
2. Sektorstrategi	5
2.1 Udviklingstendenser og udfordringer.....	5
2.2 Visioner og mål	5
2.3 Faglige og social udvikling	5
2.4 Inklusion og specialpædagogik.....	6
2.5 Tværfaglighed og samarbejde	7
2.6 Gode rammer for udvikling	7
3. Baggrund og ramme	8
3.1 Lovgrundlag	8
3.2 Sektorens organisation.....	8
3.3 Elevantaludvikling og kapacitet	8
3.3.1 Det almene område.....	8
Tabel 1 – Elevantaludvikling 2000/01 – 2011/12, folkeskoler og privatskoler (almenområdet).....	9
3.3.2 Elevantalprognose.....	9
Figur 1: Elevantaludvikling	9
3.4 Skolefritidsordninger (sfo).....	10
3.5 Det specialiserede område	10
Tabel 2 – Udvikling i antal elever der modtager specialundervisning.....	12
Tabel 3 – Udvikling i antal elever der modtager specialundervisning, indekseret.....	12
Tabel 4 – Antal og andel specialelever i forhold til elever i almentilbud	13
Tabel 5: Andel elever i specialtilbud i og udenfor Frederiksberg Kommune	13
3.6. Status på indsatsområder 2012.....	13
3.6.1 Fokusaftalerne – læsning, matematik og trivsel	13
3.6.2. Sygefravær medarbejdere og elever	14
3.6.3. Kapacitetsudbygning (status ny skole og skolen ved søerne)	14
3.6.4. Specialområdets organisering	15
3.7. Tværgående politikker	15
4. Faglige udfordringer for sektoren	17
5. Kommuneplanen og sektorens udfordringer	18
6. Forandringsteori: mål og målepunkter/indikatorer	19

1. Indledning

Sektorplanen for børn og unge i folkeskolen omfatter indsatsen for 6-16-årige i folkeskole og sfo i Frederiksberg Kommune. Planen erstatter sektorplan 2012 som Sektorplanerne 2013-16 erstatter sektorplan 2012-15 som Magistraten godkendte på mødet den 30. maj 2011.

Børne- og Ungeområdet udarbejder fire sektorplaner for hhv:

- Børn i dagtilbud (0-6 år)
- Børn og unge i folkeskolen (6-16 år)
- Børn, unge og familier med særlige behov
- Unge (10-18 år)

Sektorplanerne udgør en samlet ramme for Børne- og Ungeområdets fysiske og faglige planlægning og beskriver de faglige dilemmaer og udfordringer, som sektoren oplever. Prioriteringen af de faglige dilemmaer er nært knyttet til dialogen om faglige dilemmaer i forbindelse med indgåelse af fokusaftalerne.

Sektorplanen for børn og unge i folkeskolen er koordineret med og skal ses i sammenhæng med Børne- og Ungeområdets tre øvrige sektorplaner.

Sektorplanen beskriver sektorens lovgrundlag, organisation og udvikling. På baggrund heraf beskrives de centrale udfordringer og dilemmaer, og der sættes særlig fokus på udfordringen om at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse, idet dette område i budget 2012 er udvalgt som særligt effektstyringsområde for folkeskolen.

Sektorplanen oversendes, efter en forudgående høring, et dialogmøde mellem Undervisningsudvalget og brugerbestyrelserne og en endelig godkendelse i Undervisningsudvalget til behandling i Magistraten med henblik på at indgå som en del af budgetgrundlaget for budget 2013 med tilhørende overslagsår.

2. Sektorstrategi

Sektorstrategien fastlægger de langsigtede mål for folkeskole og SFO, mål der ligger ud over sektorplanens 4-års periode.

2.1 Udviklingstendenser og udfordringer

- Der bliver flere børn og unge i folkeskole og SFO, særligt i de små klasser, og der skal løbende skabes kapacitet hertil.
- Flere børn skal inkluderes og færre til specialundervisningstilbud udenfor den almene undervisning.
- Flere unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse
- De gode faglige resultater skal fastholdes og gerne blive endnu bedre
- Gruppen af tosprogede skal løftes fagligt, særligt drengene.

2.2 Visioner og mål

Frederiksberg Kommune vil være kendetegnet ved en indsats for børn og unge i skole og SFO der er præget af:

- At børn og unge stimuleres, udfordres og støttes således at deres fulde faglige og personlige potentialer kommer til udfoldelse.
- At indholdet, organiseringen og støtten til den enkelte sikrer, at hvert barn trives og får lyst til læring og udvikling.
- At den fysiske og organisatoriske ramme om børn og unge i skole og SFO understøtter børnenes udvikling.
- At hvert enkelt barn støttes i at etablere sociale relationer, således at ingen føler sig alene.
- At flest muligt fastholdes i almentilbuddene i skole og SFO, under skyldig hensyntagen til det enkelte barns trivsel og udvikling.

Den overordnede vision er således,

at den enkeltes potentialer får de bedst mulige vilkår for udfoldelse i fællesskabet, og at den enkelte trives i fællesskaberne i sin dagligdag i skole og sfo.

Visionen kan underopdeles i fire områder/temaer med underliggende mål:

2.3 Faglige og social udvikling

Børn, unge, forældre og medarbejdere oplever, at kompetenceudviklingen af medarbejderne samt systematiske indsatser på centrale fagområder sikrer, at børnenes og de unges udvikling understøttes af kvalificerede, engagerede og udviklingsorienterede medarbejdere i veldokumenterede og –tilrettelagte forløb.

Mål:

- Alle børn og unge oplever, at skolehverdagen er præget af varierede og differentierede undervisnings- og arbejdsformer, hvor alle sanser så vidt muligt aktiveres. Den enkelte elev skal opleve at være fagligt udfordret i alle fag.
- Den fagligt-pædagogiske udvikling på hver skole baseres på forskning og fælleskommunale erfaringer, således at der er størst mulig evidens bag tilrettelæggelsen af alle aktiviteter.
- Hver skole har en læse- og skrive-handleplan med baggrund i den fælleskommunale strategi vedr. læsning og skrivning. Målet er en forbedring af resultaterne for læsning og skrivning i

såvel indskoling som mellemtrin og udskoling. Andelen af sikre læsere på især mellemtrin og udskoling skal hæves.

- Der iværksættes særlige tiltag i udskoling for at understøtte de unges valg af og overgang til ungdomsuddannelser. Herunder særlige tilbud om faglig opkvalificering for udskolingselever i fagene dansk, matematik og engelsk.
- Der gennemføres udviklingsprojekter med henblik på at øge motivation for og udbytte af skolegangen blandt drenge generelt og i særdeleshed i udskoling. Herunder systematiske tiltag vedr. fleksibel holddeling på tværs af klasser.
- Alle børn og unge trives i skole og sfo, og alle oplever, at medarbejderne aktivt modarbejder mobning og arbejder for et godt samværs- og samarbejdsklima.
- Kompetenceudvikling og videndeling af og blandt medarbejderne sker på baggrund af kommunal strategi for kompetenceudvikling, hvor fokus er på relationskompetence, klasseledelseskompentence, didaktisk kompetence samt specialundervisning/inklusionskompetence.
- Videndeling om veldokumenterede og effektfulde tiltag fra de enkelte institutioner medfører implementering af disse på tværs af institutionerne.
- Hver skole har et antal ressourcepersoner indenfor dansk (læsning/skrivning), matematik, specialundervisning og AKT samt 2-sprogs-problematikker, der fungerer som spydspidser for udviklingen af disse områder.
- Der er klare retningslinjer og procedurer for samarbejdet mellem pædagoger og lærere i skolen og på tværs af skole, sfo og klub. Der skal være retningslinjer som gælder for skolevæsenet som helhed og retningslinjer der gælder for den enkelte skole.
- Alle SFO'er certificeres som idræts-sfo'er eller har en tydelig praktisk-musisk profil, og der uddannes og udnævnes naturambassadører i alle sfo'er.

2.4 Inklusion og specialpædagogik

Børn, unge, forældre og medarbejdere oplever, at skolevæsenet arbejder på grundlag af en inklusionsmålsætning. Der er som udgangspunkt plads til alle.

Mål:

- Inklusionstiltagene bygger på en samlet inklusionsstrategi for skolevæsenet.
- Specialviden fra specialklasserækker og specialskoler deles med og anvendes af medarbejderne i skole og sfo.
- På hver skole oprettes et specialcenter med kvalifikationer indenfor især specialundervisning, AKT¹ og 2-sprogs-udfordringer, som sammen med skolens ledelse organiserer og sikrer kvaliteten af de inkluderende tiltag.
- Samarbejdet mellem PPR, konsulenter i skoleafdelingen, familieafdelingen samt skolernes ledelser og egne ressourcepersoner har en fast, aftalt struktur med klare procedurer og bygger på en fælles forventningsafstemning.
- Sammenlægningen af PPR og den del af Kommunikationscenteret der vedrører børn og unge til én PPR-organisation gennemføres, og PPR justerer sit fokus, således at hovedmålet er understøttelse af inklusionsmålsætningen for børne- og ungeområdet som helhed via konsultativ indsats.

¹ Adfærd, Kontakt, Trivsel

2.5 Tværfaglighed og samarbejde

Børn, unge, forældre og medarbejdere oplever, de forskellige tilbud og aktiviteter hænger sammen, og at der er en helhedstankegang i forhold til den enkelte.

Mål:

- Lærere, pædagoger og andre aktører omkring det enkelte barn/enkelte unge koordinerer deres viden og tiltag og samarbejder i videst mulige omfang.
- Forældre og familie i øvrigt opfattes som en ressource og samarbejdspartner, som inddrages i den helhedsorienterede indsats. Der udarbejdes vejledninger for hver skole, der tydeliggør forventningerne til forældrene i forhold til elevernes skolegang og skole-hjem-samarbejdet.
- Der etableres faste aftaler og procedurer for samarbejdet mellem skole, sfo og klub, og mellem skole, klub og PPR.

2.6 Gode rammer for udvikling

Børn, unge, forældre og medarbejdere oplever, at de fysiske, organisatoriske og tekniske rammer understøtter de faglige, pædagogiske og sociale målsætninger for skole og sfo.

Mål:

- Teamsamarbejdet er omdrejningspunktet i arbejdet blandt såvel medarbejdere som ledelse i skole og sfo, og teamet bruges såvel som et praktisk samarbejdsforum som et refleksions- og udviklingsrum. Blandt lærere og pædagoger og på tværs af disse.
- Alle skoler organiseres således, at der opbygges faglige miljøer for hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling, hvor der arbejdes målrettet med opfyldelsen af såvel børnenes som medarbejdernes behov.
- Der er formuleret et ledelsesgrundlag for skolerne, således at der er klarhed om mål, forventninger, arbejds- og opgavefordeling internt på den enkelte skole og i forholdet mellem skole og forvaltning.
- Strategien for Skole-IT gennemføres, således at IT får en naturlig rolle i alle aktiviteter i skole og sfo.
- Ved om- og tilbygninger tilstræbes det, at de fysiske rammer understøtter varierede og differentierede undervisnings- og arbejdsformer samt udnyttelsen af mangeartede undervisningsmiljøer.
- Der etableres en ny skole og ud- samt ombygges i takt med demografiudviklingen.
- Der etableres en ny specialskele via sammenlægning af Sofus Franck Skolen og Frederiksskolen, og denne fungerer som videntcenter for specialpædagogik på tværs af skolerne i kommunen, og understøtter dermed den generelle inklusionsmålsætning (gennemført i 2011).

3. Baggrund og ramme

3.1 Lovgrundlag

- Folkeskolerne drives efter *Lov om Folkeskolen*. I folkeskolen tilbydes undervisning til elever fra 0. – 10. klasse. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for kommunens folkeskoler.
- Derudover gælder for sektoren *Lov om frit skolevalg* indenfor og over kommunegrænser.
- Specialundervisning hører under *Lov om folkeskolen*, herunder specifikt §§ 20 og 21.
- Optagelse af børn i SFO sker i henhold til *Lov om folkeskolen* § 3, stk. 4.
- Lovgrundlaget for PPR er *Lov om folkeskolen*, § 12 stk. 2.
- Grundlaget for skolernes deltagelse i SSP-arbejdet er *Retsplejelovens* § 115.

3.2 Sektorens organisation

Frederiksberg Kommune har i alt ti folkeskoler; ni folkeskoler med tilhørende SFO og én overbygningsskole med to spor på 7. – 9. klassetrin samt kommunens 10. klasser. Hertil kommer at en del af kommunens børn undervises på privatskoler.

Derudover omfatter det frederiksbergske skolevæsen to specialskoler; Christianskolen og kommunens nye, samlede specialundervisningstilbud Skolen ved Nordens Plads dannet ved sammenlægningen af Sofus Franck Skolen og Frederikskolen. I forbindelse med denne sammenlægning er der endvidere etableret et nyt dagbehandlingstilbud, der er en integreret del af specialundervisningstilbuddet på Skolen ved Nordens Plads. Herudover er der specialklasserækker på tre af folkeskolerne.

Udover kommunens egne specialundervisningstilbud er et mindre antal børn visiteret til specialundervisningstilbud udenfor kommunen.

Totalt set er der 8.421 børn, hvoraf de 418 følger et af specialundervisningstilbuddene. Eleverne i specialundervisningstilbud indgår ikke i tabel 1.

Det samlede elevtal på 8.421 elever udgøres således af 6.154 elever i de kommunale folkeskoler, 1.849 elever i private skoler og 418 elever i specialundervisningstilbud.

3.3 Elevtalsudvikling og kapacitet

Frederiksberg Kommunes skolevæsen har siden 1999 oplevet en markant tilstrømning til kommunens folkeskoler.

3.3.1 Det almene område

Nedenfor ses udviklingen i tabelform, der er tale om en stigning på knap 2000 elever i perioden, svarende til en tilvækst på ca. 50 %. Stigningen i antallet af privatskoleelever med bopæl i Frederiksberg Kommune har ikke været lige så høj som antallet af folkeskoleelever. Antallet af privatskoleelever er steget med ca. 250 eller 16 % i samme periode.

Andelen af privatskoleelever er således faldet til 23,1 % (2011/12).

Tabel 1 – Elevtalsudvikling 2000/01 – 2011/12, folkeskoler og privatskoler (almenområdet)

Skoleår	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12
Folkeskoleelever	3.972	4.328	4.490	4.645	4.807	4.942	5.166	5.374	5.582	5.729	5.952	6.154
Privatskoleelever	1.649	1.620	1.660	1.734	1.782	1.824	1.752	1.786	1.791	1.876	1.907	1.849
Elever i alt Frb.	5.621	5.948	6.150	6.379	6.589	6.766	6.918	7.160	7.373	7.605	7.859	8.003
Privatskoleandel	29,3%	27,2%	27,0%	27,2%	27,0%	27,0%	25,3%	24,9%	24,3%	24,7%	24,3%	23,1%

*: De 8.003 elever er eksklusiv elever i specialundervisningstilbud (418 elever)

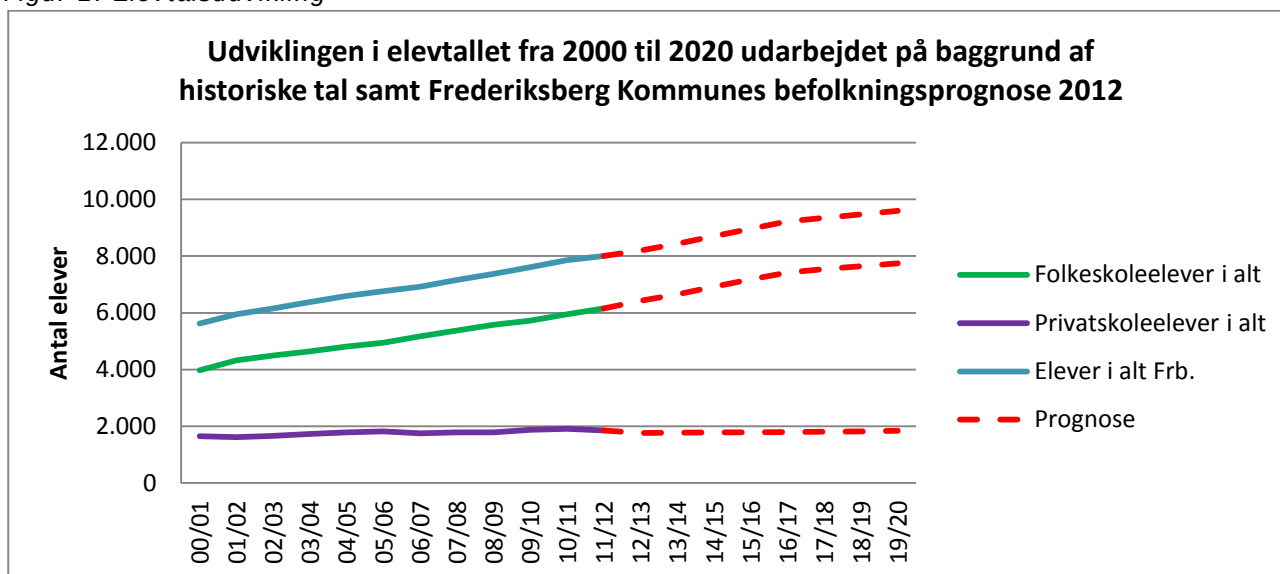
I takt med stigningen i elevtallet er der i forbindelse med vedtagelsen af skoleudbygningsplanen i 1999, og de efterfølgende skoleforlig, sket en tilpasning af kapaciteten i skolevæsenet. Der er etableret en ny skole i 2004 og igangsat udbygninger af eksisterende skoler samt foretaget distriktsændringer i flere omgange for at tilpasse elevgrundlaget i de enkelte skoledistrikter til skolernes kapacitet.

Til skoleåret 2011/12 blev endnu en folkeskole etableret i Frederiksberg Kommune (Frederiksberg Ny Skole). Skolen optog børnehaveklasse fra skoleåret 2011/12 og igen i 12/13. Skolen vokser således op nede fra i de kommende år. I de første år er skolen beliggende på Lollandsvej 40, hvor der er mulighed for at drive en mindre skole. Efterfølgende flyttes til ny adresse i den østlige ende af kommunen.

3.3.2 Elevtalsprognose

Som før beskrevet har der siden 2000/01 hvert år været en elevtalsfremgang i forhold til året før i folkeskolerne. I nedenstående figur er elevtalsudviklingen fra 1995 til 2010 samt fremskrivningen af elevtallet til 2021 illustreret.

Figur 1: Elevtalsudvikling

Elevtalsprognosen er baseret på Frederiksberg Kommunes befolkningsprognose 2012, og dermed det flyttemønster, boligbyggeri og antal fødsler, befolkningsprognosen opererer med.

Ved den seneste skoledistriktsændring var der særligt fokus på at sikre et solidt elevgrundlag på Frederiksberg Ny Skole. De fysiske rammer er generelt presset særligt i den østlige del af kommunen. Det nye distrikt giver mulighed for at tage noget af presset fra disse skoler.

De forventede elev- og klassetal i børnehaveklasserne var ved udarbejdelsen af distriktsændringerne i efteråret ca. 810 børn fordelt på 33 klasser. Elevtilgangen har ved indskrivningen været højere end forventet og kan primo marts 2012 opgøres til 37 børnehaveklasser.

Det højere antal indskrevne børn betyder at alle skoler er fire-sporede i bh. klassen, dog undtaget Lindevangskolen der er fem-sporet.

Skoleforliget for perioden 2010-2015 medfører, at kapacitetspresset imødekommes via tre tiltag:

- Etablering af en ny skole i den østlige ende af kommunen (Frederiksberg Ny Skole).
- Etablering af en midlertidig skole på Lollandsvej indtil den nye skole kan tages i brug (igangsat).
- Udvidelse af kapaciteten på Skolen ved Søerne.

I den vestlige og nordlige del af kommunen forventes det øgede elevtal at fordrer yderligere tiltag for at imødekomme flere elever, der vurderes ikke at kunne rummes indenfor den eksisterende kapacitet.

Herudover må det forventes at der også skal foretages løbende skoledistriktsændringer i de kommende år for at tilpasse distriktsgrænserne den nye skolestruktur og det øgede elevtal.

3.4 Skolefritidsordninger (sfo)

Elevtalsudviklingen for børn i sfo afspejler den generelle udvikling i elevtallet. Siden etableringen af SFO'er i Frederiksberg Kommune har andelen af elever i 0. – 3. klasse, der er indmeldt i en SFO, været på ca. 98%.

Kapacitetsudfordringen på sfo-området er stort set sammenfaldende med udfordringen på skoleområdet, idet befolkningstilvæksten næsten udelukkende sker "fra neden", og idet stort set alle børn, som før beskrevet, går i sfo. Der skal derfor etableres sfo-faciliteter til et meget stort antal børn. Forventningen er, at der ved etablering af undervisningslokaler indtænkes sfo-faciliteter i form af kombinationslokaler, således at der kun i begrænset omfang skal etableres særskilte sfo-lokaler. Kapacitetspresset, bygningsmæssigt, forventes derfor løst via kapacitetsudvidelsen på skolerne generelt, og via tilpasninger af eksisterende bygningsmasse i øvrigt. Hertil vil der dog skulle afsættes midler.

3.5 Det specialiserede område

I Frederiksberg Kommune er der en række specialundervisningstilbud for børn med vanskeligheder af forskellig art. Nogle af disse tilbud er organiseret i specialklasserækker på tre folkeskoler og andre tilbud varetages på kommunens to specialskoler.

I skoleåret 2011/12 etableredes en ny specialskole i Frederiksberg Kommune; Skolen ved Nordens Plads. Denne specialskole afløser de tidligere to specialskoler Sofus Franck Skolen og Frederikskolen.

Herudover har kommunen Christianskolen der er et tilbud til normalt begavede unge mellem 12-17 år med særlige behov af social, personlig eller psykologisk karakter.

Endvidere er der inden for de frederiksbergske folkeskoler fire specialklasserækker. Disse er:

- L-sporet, Skolen på La Cours Vej – normalt begavede elever med specifikke læse-stavevanskeligheder (ordblindhed/dysleksi). Tilbuddet er fra indskolingen til og med 7. klasse, hvorefter eleverne flyttes til udskolingstilbud på Tre Falke skolen. Fra og med august 2013 er L-sporet omdannet til "Læsekompetencecenter" med en kombination af særlige læsehold, støtte i almenklasserne og forskellige opfølgingsforløb.
- C-sporet, Søndermarksskolen – elever med generelle indlæringsvanskeligheder. Tilbuddet er for elever frem til og med 7. klasse, hvorefter elever der fortsat har behov for specialundervisning flyttes til udskolingstilbud på Tre Falke skolen.
- A-sporet, Lindevangsskolen – normalt begavede elever med enten motoriske, perceptionelle- eller opmærksomhedsforstyrrelser. Tilbuddet er for elever frem til og med 7. klasse, hvorefter eleverne flyttes til udskolingstilbud på Tre Falke skolen.
- Ungetilbud på Tre Falke Skolen, A-, C- og L-spors elever overføres fra 8. klasse.

Hertil kommer modtageklasserne:

- Kommunens modtageklasser er placeret på skolen ved Bülowvej. Modtageklasser er for elever på 2. – 8. klassestrin, der er nyankomne til landet. De er inddelt i to aldersgrupper. Herudover er der en mindre gruppe børn i børnehave til 1. klasse, som har brug for et særligt intensivt dansktilbud. Disse børn er placeret i de eksisterende børnehaveklasser og 1. klasser og går derfor ikke i særlige grupper.

Elever fra Frederiksberg kommune visiteres også til tilbud i andre kommuner, ligesom elever fra andre kommuner kan visiteres til tilbud på skolerne i Frederiksberg Kommune.

Elevtallet i kommunens specialundervisningstilbud er de sidste år steget, hvilket især skyldes følgende forhold:

- Der købes i mindre grad pladser udenfor kommunen og anvendes tilsvarende i stigende grad specialundervisningstilbud på kommunens egne institutioner
- Der er en stigning i antallet af børn, der diagnosticeres med bestemte behov. Særligt indenfor ADHD-spektret. En hel del af disse rummes indenfor den almindelige folkeskole. Nogle med og nogle uden særlig støtte.
- Der er et stigende børnetal, og da den procentvise andel af børn med specialundervisningsbehov stadig er svagt stigende, giver det større antal børn også et større behov for specialundervisningspladser.
- Der er det seneste år indskrevet betydeligt flere børn i modtageklasser

Udviklingen i det samlede antal elever med bopæl i Frederiksberg Kommune, der modtager specialundervisning fordelt på tilbud, fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 2 – Udvikling i antal elever der modtager specialundervisning

Tilbud i Frederiksberg Kommune	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12
Skolen ved Nordens Plads												119
Sofus Franck	12	15	22	23	26	46	61	69	74	92	103	
Frederiksskolen	23	25	27	26	25	21	26	26	18	20	25	
Christiansskolen							9	17	17	20	14	15
Ungdomsskolen (Heldag)			53	38	52	50	41	23	20	20	22	
Modtageklasser (BÜ)	35	28	22	11	18	13	15	13	22	24	19	30
L-spor (LC)	47	37	34	32	36	34	24	21	26	32	30	31
C-spor (SM)	69	78	67	57	52	50	40	40	52	53	56	47
A-spor (LI)	11	12	15	19	21	22	26	26	36	42	49	48
Tre Falke ungegrupper												40
Total elever i specialtilbud i Frederiksberg Kommune	197	195	240	206	230	236	242	235	265	303	318	330
Elever i specialtilbud uden for Frederiksberg Kommune	44	60	55	46	62	59	53	57	54	53	72	61
I alt specialtilbud	241	255	295	252	292	295	295	292	319	356	390	391

Som det ses af ovenstående tabel er stigningen på det specialiserede område meget lig stigningen på almenområdet.

Omregnet til indeks ser udviklingen indenfor det specialiserede område således ud:

Tabel 3 – Udvikling i antal elever der modtager specialundervisning, indekseret

Index	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12
Elever i almenområdet(inkl. privat)	100	106	109	113	117	120	123	127	131	135	140	142
Total elever i specialtilbud i Frederiksberg Kommune	100	99	122	105	117	120	123	119	135	154	161	168
Elever i specialtilbud uden for Frederiksberg Kommune	100	136	125	105	141	134	120	130	123	120	164	139
I alt specialtilbud	100	106	122	105	121	122	122	121	132	148	162	162

Tabellen viser, at det totalt set er lykkedes at ”knække kurven” således at andelen af elever der modtager specialtilbud er stabiliseret. Det er endnu ikke lykkedes at mindske andelen, hvorfor en fortsat satsning på inkluderende tiltag i skolevæsenet generelt er centralt. I løbet af 2012-2013 forventes der at ske drøftelser om en egentlig inklusionsstrategi med dertilhørende økonomi- og ressourcestyringsmodel.

Tabellen viser desuden, at det strategiske mål om så vidt muligt at bevare specialundervisnings-krævende børn indenfor kommunens egne tilbud er lykkedes. Der er sket et markant fald i andelen af unge, der sendes til specialilbud udenfor kommunen.

Skolevæsenet er fortsat udfordret af, at der er stadig flere elever med forholdsvis massive udfordringer end tidligere, og dermed antalsmæssigt visiteres flere til de meget dyre tilbud. Dermed er det samlede udgiftspres fortsat markant.

Tabel 4 – Antal og andel specialelever i forhold til elever i almentilbud

	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12
Specialelever i alt	241	255	295	252	292	295	295	292	319	356	390	391
Normalelever i alt (inkl. Privat)	5.621	5.948	6.150	6.379	6.589	6.766	6.918	7.160	7.373	7.605	7.859	8.003
I alt	5.862	6.203	6.445	6.631	6.881	7.061	7.213	7.452	7.692	7.961	8.249	8.394
Andel specialelever	4,1%	4,1%	4,6%	3,8%	4,2%	4,2%	4,1%	3,9%	4,1%	4,5%	4,7%	4,7%

Tabellen bekræfter, at andelen af specialelever synes at være stabiliseret.

Der er i 2010/11 gennemført et analysearbejde vedr. hele specialundervisningsområdet, der har resulteret i en større omorganisering, der er effektueret fra begyndelsen af skoleåret 2011/12, med henblik på at reducere udgiftsniveauet og fastholde og udvikle kvaliteten. Hertil kommer at der arbejdes intensivt med inkluderende tiltag i den almene folkeskole for at fastholde flest mulige elever her.

Ses der på fordelingen mellem elever der modtager specialundervisning i Frederiksberg Kommune er denne andel steget i forhold til den andel der modtager specialundervisning udenfor Frederiksberg Kommune i ofte meget dyre tilbud. Det strategiske mål om at sende færre elever ud af kommunen til eksterne specialtilbud er dermed godt på vej til at blive opfyldt.

Tabel 5: Andel elever i specialtilbud i og udenfor Frederiksberg Kommune

	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12
Andel elever i specialtilbud i Frederiksberg Kommune	82%	76%	81%	82%	79%	80%	82%	80%	83%	85%	82%	85%
Andel elever i specialtilbud uden for Frederiksberg Kommune	18%	24%	19%	18%	21%	20%	18%	20%	17%	15%	18%	15%

3.6. Status på indsatsområder 2012

3.6.1 Fokusaftalerne – læsning, matematik og trivsel

I fokusaftalerne for perioden 2010-2012 er der sat fokus på tre kerneopgaver:

Matematik: Indsatsen er fokuseret på programmet "tidlig matematik" og projektet "Marginalgrupper i matematik". Alle skoler har arbejdet med området jf. de indgåede aftaler. Særligt vedr. uddannelse og anvendelse af matematikvejlederne.

Der meldes generelt om positiv udvikling, idet der og savnes yderligere ressourcer til matematikvejledningen, således at de gode erfaringer og idéer kan udbredes yderligere.

Faglig læsning: Indsatsen har i perioden været fokuseret på især indskoling og mellemtrin, men er i stigende grad også drejet over mod udskolingen. Der er gennemført uddannelsesforløb i faglig læsning for mange lærere på alle skoler, og læsevejledernes arbejde er blevet systematiseret.

Der meldes generelt om positiv udvikling, og resultaterne afspejler sig også i læsetest og nationale test (jf. kvalitetsrapport for skolevæsenet). Dog primært i indskolingen.

Trivsel: Der er generel god trivsel på skolerne, og der er alle steder arbejdet fokuseret med udviklingen af trivselsforanstaltninger i skole og sfo. Der opleves et behov for fortsat videndeling og for fælles måleredskaber i forhold til trivsel. Forslag herom indgår i effektstyringsrammen i forhold til at flere unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse.

Der er gennemført opsamlingsaftaler på alle skoler om fokusaftale-indsatserne, og der arbejdes på rammerne for de fremtidige fokusaftaler (i en effektstyrings-ramme).

3.6.2. Sygefravær medarbejdere og elever

Udviklingen i personalets sygefravær er fortsat positiv (færre sygedage). Langtids-sygemeldinger (typisk cancer og/eller operationer af forskellig art) tegner sig for den største del af fraværet, og der er tilsyneladende relativt få forløb med korttids-sygdom udover influenza-perioder og barns sygdom.

Der er udsving i fraværet skolerne imellem, men det er en generel tendens, at SFO-personalet har mere fravær end lærerne. Her tegner der sig et lignende billede; fraværet er koncentreret om forholdsvis få, men lange, sygdomsforløb.

Der blev i 2012 igangsat et særligt projekt vedr. sygefravær med henblik på implementering af den kommunale indsatsplan om nedbringelse af sygefravær. Projektet vil dels omfatte en systematisering af ledelsesinformation samt forventninger til institutionsledere, dels en konkret indsats i forhold til gennemførelse af omsorgssamtaler m.v., dels en evaluering af indsatsen med sammenligninger på tværs af institutionerne. I den forbindelse sættes der tillige fokus på medarbejdertrivsel på arbejdspladsen, således at det fortsat er attraktivt for kvalificeret personale at søge og bevare ansættelse i Frederiksberg kommune.

Elevfraværet er ligeledes overordnet set lavt, men der tegner sig her et billede af, at især ulovligt fravær er stigende, primært i udskolingen. For at imødekomme dette, forventer Skoleafdelingen, pga. af budgetbeslutning 2012, bl.a. at iværksætte ordning med en 'vækker', der får til opgave at kontakte elever med ulovligt fravær og sikre, at de kommer i skole. Der iværksættes endvidere et arbejde vedr. forventninger til forældre, således at det bliver klart for alle, hvordan man som forældre kan og bør støtte op om skolen.

3.6.3. Kapacitetsudbygning (status ny skole og skolen ved søerne)

Skoleforlig 2010 medførte plan om udbygning af Skolen ved Søerne samt etablering af ny skole.

Udbygning: Projektkonkurrence gennemført. På baggrund heraf er der fortsat drøftelser om endelig løsning. Afdelingen på Niels Ebbesens Vej ombygges så der etableres to basislokaler ekstra og etableres flere og større rammer for SFO. Løsning vedr. afdelingen på Filippavej endnu uafklaret.

Ny Skole: Er etableret midlertidigt på Lollandsvej. I skoleåret 2011-2012 med to 0.klasser og i skoleåret 2012-2013 med endnu fire 0. klasser. Skolen nyder stor opbakning fra forældrekrædsen og har haft meget stor søgning.

Den endelige placering forventes afklaret i løbet af 2012.

3.6.4. Specialområdets organisering

PPR og børne- og ungedelen af det tidligere Kommunikationscenter er slået sammen og etableret i ny fælles adresse på Falkoner Allé 7. Sammenlægningen anses for en succes, om end der stadig er udfordringer.

Skolen ved Nordens Plads er etableret. Herunder nyt dagbehandlingstilbud som foråret 2012 har modtaget de første elever. Skolen arbejder intensivt på at udvikle sig som videncenter og dermed inklusionsunderstøttende i forhold til det almene undervisningsområde.

Ungegrupperne på Tre Falke Skolen er etableret og modtager i skoleåret 2012-2013 sit anden gruppe af elever. Tilbuddet vurderes generelt til at være en succes, og der er et tæt samarbejde mellem specialtilbuddet og de almindelige klasser på skolen.

Reorganisering af tilbuddet til ordblinde og læsesvage: Det tidligere L-spor på Skolen på La Cours Vej omdannes pr. august 2012 til det nye læsekompetencecenter. Organisering, bemanning og informationsmateriale er udarbejdet i tæt samspil mellem skolen, de øvrige skoler, PPR og forvaltning.

3.7. Tværgående politikker

Kommunalbestyrelsen har vedtaget tværgående politikker for handicap, integration, udsatte, sundhed, frivillighed og indsatsen overfor veteraner. Sidstnævnte er forankret i Serviceområdet, de øvrige i Social-, Sundhed og Arbejdsmarkedsområdet. Politikkerne er tværgående, men berører i forskelligt omfang områderne ligesom status for de enkelte politikker varierer. Temaerne i de enkelte politikker indgår i grundlaget for Børne- og Ungeområdets udvikling af nye initiativer.

Direktionen tiltrådte den 24. januar 2012 en forenklet model for opfølgning på de tværgående politikker.

1. Handicappolitikken

Kommunalbestyrelsen godkendte handicappolitikken den 8. november 2010 med tilhørende handlingsplaner for årene 2010-13. Hovedparten af initiativerne i handlingsplanen er gennemført. Der arbejdes løbende med tilgængelighedsprojekter.

2. Integrationspolitikken

Kommunalbestyrelsen godkendte integrationspolitikken den 9. november 2009 med tilhørende målsætninger, hvor særligt indsatsområdet "Unge og Uddannelse" beskriver initiativer under Børne- og Ungeområdet der skal arbejdes med i 2012. De fleste initiativer er igangsat som forudsat.

3. Udsattepolitikken

Kommunalbestyrelsen tiltrådte udsattepolitikken den 1. februar 2010 med tilhørende strategiplan 2010-13 og handleplaner. Børne- og Ungeområdet har ikke initiativer under udsattepolitikken.

4. Sundhedspolitikken

Kommunalbestyrelsen tiltrådte den 16. maj 2011 sundhedspolitikken med tilhørende handleplaner frem til 2015. Politikken indeholder en række tiltag omkring kost, rygning, alkohol og motion (KRAM) der retter sig imod Børne- og Ungeområdet.

5. Frivillighedspolitikken

Kommunalbestyrelsen tiltrådte den 14. december 1998 frivillighedspolitikken med afsæt i § 115 i Lov om social service. Politikken opstiller en række målsætninger for samarbejdet med de frivillige organisationer. Med "Aftale om Frederiksberg Kommunes budget 2012 (-15)" undersøges hvordan ældre medborgere kan inddrages i en "Bedstehjælpsordning".

6. Veteranpolitikken

Magistraten tiltrådte den 2. maj 2011 med tilhørende indsatser, hvor de under afsnit C. oplyste initiativer henhører under Børne- og Ungeområdet.

4. Faglige udfordringer for sektoren

Skoleområdet står overfor en række udfordringer i de kommende år:

Folkeskolens indholdsmæssige rammer: S-R-SF-regeringen har igangsat drøftelser om "Ny Nordisk Skole", og det forventes at der på baggrund heraf kan ske ændringer i enten selve folkeskoleloven via nyt skoleforlig eller via ændringer på bekendtgørelsesniveau. Konsekvenserne heraf er endnu ukendte, men vil potentielt medføre større eller mindre implementeringsopgaver.

Demografi: Børnetallet er fortsat stigende i Frederiksberg Kommune (se afsnit herom tidligere i sektorplanen), og der er derfor fortsat en udfordring i at tilpasse og udvide bygningsmassen og personalegruppe således at den nødvendige kapacitet er fremskaffes. Drøftelser om nyt skole- og klubforlig forventes gennemført i løbet af 2012.

Effektstyring og evidens: Frederiksberg Kommune har indført effektstyring, hvilket stiller store krav til alle om at formulere klare mål, indikatorer på målopfyldelse og om løbende at justere praksis i forhold til målopfyldelsen. Konkret skal praksis i endnu højere grad baseres på evidens, og dermed på viden om hvad der virker.

Udvikling af udskolingen: Frederiksberg Kommune har udvalgt udskoling og overgang til ungdomsuddannelse som særligt fokusområde. Der er igangsat en lang række aktiviteter i skoleåret 2012-2013 m.h.p. at udvikle og kvalificere udskolingen. Målet er overordnet, at flere unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse, og der sættes særlig fokus på at "løfte bunden" som et middel til at få et generelt løft, herunder især på drengene og især drenge med anden etnisk baggrund end dansk. Se i øvrigt afsnit om forandringsteori, mål og målepunkter, samt afsnittet 'Viden om hvad der virker'.

Det specialiserede område: Frederiksberg Kommune har en ambition om at inkludere flest muligt elever i almenundervisningen. Der skal derfor i den kommende periode defineres en egentlig inklusionsstrategi for folkeskolen og udarbejdes forslag til økonomistruktur (og incitamentsstruktur) der understøtter denne.

Målsætningen for specialundervisningen i Frederiksberg Kommune er:

- At alle elever undervises på fagligt relevant niveau.
- At der under hensyntagen til elevernes trivsel og udvikling fastholdes så mange elever som muligt i almenundervisningen.
- At principperne for den inkluderende specialundervisning er af forebyggende og foregribende karakter.
- At elever, der mistrives af faglige, sociale eller af udviklingsmæssige årsager, tilbydes relevant støtte i det omfang, som skønnes hensigtsmæssigt.
- At alle elever trives og er trygge ved at gå i skole.
- At alle elever mødes med en varieret og differentieret pædagogik.

Der forestår derfor en udfordring i forhold til at fastholde og udvikle kvaliteten af det specialiserede område og samtidig holde budgetrammen.

Implementere nye politikker og strategier: I den kommende periode skal mål og tiltag beskrevet i tre nyere strategier implementeres:

- Kompetenceudviklings- og videndelingsstrategi for lærere og pædagoger.
- Læsepolitik
- Strategi for skole-IT

I forhold til kompetenceudviklings- og videndelingsstrategien er denne knyttet an til en række øvrige mål; hæve det faglige niveau hos eleverne, udvikle udskolingen, understøtte inklusion, udvikle pædagogisk praksis i såvel skole som sfo og klub, understøtte it-målsætningerne.

Læsepolitikken knytter an til især den faglige udvikling, idet gode læsekompetencer er en nødvendighed i forhold til alle øvrige fag. Endvidere fokuseres der på tidligt at identificere og sætte ind over for elever med store læsevanskeligheder.

Strategien for skole-IT fokuserer på at gøre anvendelsen af it til en naturlig del af undervisningen og via it at øge motivationen for læring samt udvide antallet af undervisningsformer og –materialer.

I alle tre strategier er de lokale ressourcepersoner, vejledere, centrale i forhold til at vise vej, udvikle tiltag og vejlede kolleger. Denne tilgang bygger på undersøgelser foretaget af SFI.

5. Kommuneplanen og sektorens udfordringer

I relation til Kommuneplanen er hovedudfordringen for skole og SFO at imødegå fremtidige problematikker omkring kapacitet til det stigende elevtal, jf. kapitel 3. Fremtidige skolekapacitetsproblemer forventes imødegået ved tilpasning af skoledistrikter og/eller udvidelse af den eksisterende kapacitet - herunder udvidelse af kapaciteten af idrætsfaciliteter til brug for såvel skoleundervisning som foreningsliv.

I forhold til Frederiksbergstrategiens fokus på Klimaby, Vidensby, Destination i hovedstaden og Livskvalitet i hverdagen vil der på skoleområdet forventeligt især blive gjort indsatser på nedenstående områder:

- Bæredygtigt byggeri og bæredygtig (energi- og ressourcebesparende) adfærd.
- Samarbejde på tværs af skoler (videndeling) og på tværs af uddannelsesniveauer (strategiske samarbejder med fx gymnasier og tekniske skoler, lærer- og pædagoguddannelse, forskningsmiljøer).
- Samtænke fritids- og skolefaciliteter, så der opnås en merværdi ved, at faciliteter kan bruges til og er åbne for mange forskellige typer af brugere og mange forskellige typer af aktiviteter.
- Aktiv skolehverdag og aktivt liv i sfo og klub for derved at understøtte såvel læring som sundhed.
- Prioritere byggeri og aktiviteter der understøtter en aktiv livsstil.

6. Forandringsteori: mål og målepunkter/indikatorer

Det langsigtede mål med indsatserne i udskolingen er, at andelen af unge på Frederiksberg der gennemfører en ungdomsuddannelse skal øges.

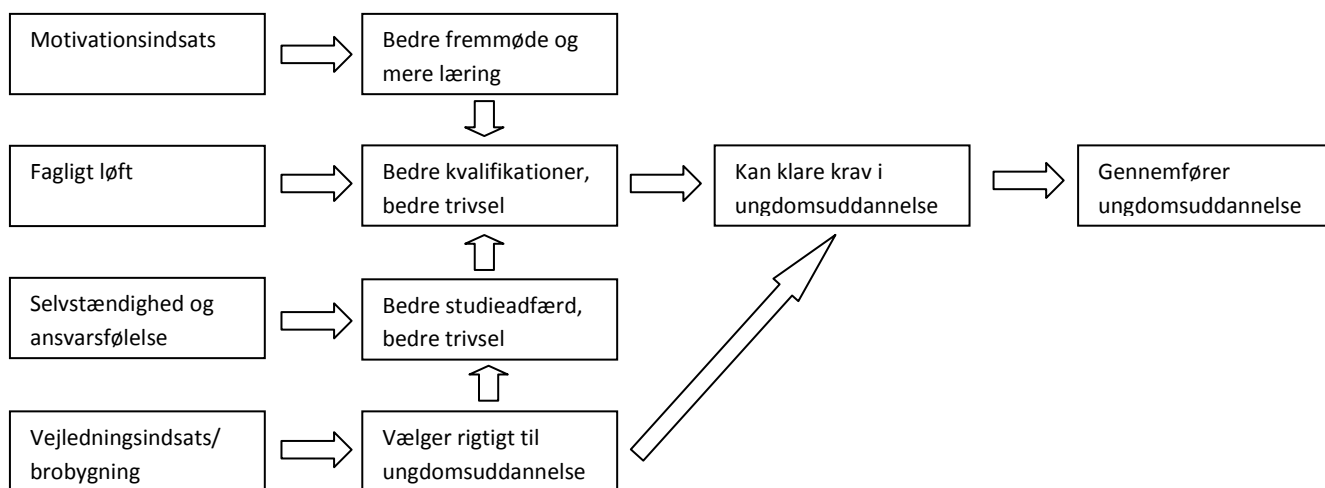
Frederiksberg Kommune vil opnå dette mål via en række sammenhængende indsatser, som tilsammen adresserer udfordringerne. Indsatser og sammenhænge beskrives i forandringsteorien (vejen fra aktuelle situation til den ønskede situation) og i effektstyringsskemaet der viser de konkrete mål, indikatorer og handlinger på kort sigt, mellemlangt sigt og langt sigt.

Forandringsteori:

Indsatserne i folkeskolen målrettes fire udfordringer:

- At styrke motivationen for skolegang, fordi skoletræthed og manglende motivation er et typisk problem for gruppen af unge, som ikke gennemfører en ungdomsuddannelse.
- At løfte eleverne fagligt, fordi det faglige niveau, hos gruppen af unge der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, typisk er utilfredsstillende. Såvel god trivsel som effektive læringsmetoder ses som en forudsætning for at opnå bedre faglige resultater.
- At styrke de unges selvstændighed og ansvarsfølelse, fordi gruppen af unge der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse typisk er udfordrede på kravet om selvstændighed i ungdomsuddannelserne.
- At styrke vejledningsindsatsen, således at flere unge får truffet det rigtige valg ungdomsuddannelse.

Indsatserne i fht. de fire udfordringer er sammenhængende og kan grafisk opstilles således:

	Effektmål	Indikator	Handling
Kort sigt	Systematisk refleksion i lærerteam om undervisningen for derved at hæve kvaliteten og målrette til især gruppen af lavt præsterende elever	Supervision gennemført, fælles refleksionsværktøj udvikling og udbredt.	Supervisionsforløb lærere
	Hæve det faglige niveau hos den lavest præsterende gruppe af elever	Før- og eftervurdering af standpunkt hos deltagere i de særlige kursusforløb. Før- og eftervurdering af standpunkt hos eleverne efter holddelingsinitiativ.	Indsats overfor elever med faglige huller Holddeling
	Mindre elevfravær i udskolingen generelt og specifikt mindre bekymrende, ulovligt fravær	Fraværsmåling	Fraværsindsats Udviklingstiltag vedr. udskolingen
	De unge er motiverede og glade for at gå i skole.	Trivelsundersøgelse positiv	Udviklingstiltag vedr. udskolingen
	Effektmål	Indikator	Handling
Mellemlangt sigt	Det faglige niveau i dansk, matematik, engelsk og naturfag hævet.	Gennemsnitskarakteren for hver skole er hævet med 0,2 karakterpoint ved afgangsprøven i 2016 set i forhold til afgangsprøverne i 2011. Konkret via måling af gennemsnit af afgangskarakterer over tre år (smlg. af 2009-2011 med 2013-2016) Andel af elever der scorer under middel i matematiktest MAT2 og MAT8 er lavere set i forhold til testresultater i 2010-2011 på såvel 2. som 8. klassetrin på alle skoler. Data fra nationale test viser fremgang i dansk, matematik, engelsk og naturfag set i forhold til 2011-2012.	Indsats for elever med særlige forudsætninger. Systematisk holddeling. Bedre respons og klarere forventninger Kompetenceudvikling af lærere indenfor inklusion og klasseledelse Systematisk samarbejde mellem naturfagslærere og naturvejledere om naturfagsundervisningen. Fokus på effektive undervisnings- og læringsformer.
	De gode resultater i læsning i indskolingen skal fastholdes og resultaterne på mellemtrin og i udskoling skal forbedres set i forhold til skoleåret	At gruppen af sikre og hurtige læsere (A1) øges ved læseprøverne OS64 og OS120 i 1. og 2. klasse senest i skoleåret 2012/13	Læsestrategi Indsats overfor elever med faglige huller

	2011-2012.	At der ikke opdages nye ordblinde elever efter 3. klasse, minus tilflyttere, senest i skoleåret 2012/13 At resultaterne af læseprøverne på mellemtrin (Læs 5) og udskoling (TL2) forbedres i fht. resultaterne fra 2010-2011. Forbedring af afgangsprøven i læsning i 2012 i fht. 2009 på alle skoler. At SFO'en i skoleåret 2012/13 har etableret et lektiecafetilbud for elever i indskolingen der bl.a. omfatter lektiehjælp til "Tidlig læsehjælp" elever. At der er udarbejdet en plan for læsevejlederens deltagelse i teams/lærernes arbejde med læsning i alle fag At det af skolens handleplan for læsning fremgår, hvordan der arbejdes med at udvikle en læsekultur der understøtter elevernes læselyst, læseglæde og læsevaner.	
	Karaktergabets mellem de fagligt stærkeste og de fagligt svageste skal mindskes idet de svageste "løftes".	Andel af elever med karaktergennemsnit i den laveste 1/4 af karakterskalaen mindsket, og karakterafstanden mellem laveste 1/4 og højeste 1/4 er mindsket på hver skole og for skolevæsenet som helhed. Antallet af elever der scorer under middel i de kommunale matematiktest samt meget usikker og noget usikker i de	Systematisk holddeling Bedre respons og klarere forventninger Indsats overfor elever med faglige huller Fraværsindsats Systematisk refleksion i lærerteam om undervisningen. Fokus på effektive undervisnings- og læringsformer.

		kommunale læsetest er mindsket set i forhold til skoleåret 2010-2011.	
	De unge er forberedt på de krav om selvstændighed, som de skal leve op til i ungdomsuddannelserne	Hver skole har en konkret og differentieret strategi for, hvordan der i udskolingen arbejdes med de unges selvstændighed og ansvarlighed, og hvordan forældrene inddrages i forbindelse hermed. De unge og deres lærere vurderer selv, at de har opnået den nødvendige selvstændighed (spørgeskema) set i forhold til de krav ungdomsuddannelserne stiller. Kvalitativ undersøgelse hos ledere og vejledere på ungdomsuddannelses-institutioner med stor andel af frederiksberg-unge viser, at selvstændighed øges.	Friere rammer for udskolingen. Forventninger til forældre. Årligt møde med ledelse og vejledere på ungdomsuddannelses-institutioner med stor andel af frederiksberg-unge om de krav der stilles og de mangler, som ungdomsuddannelserne oplever at de unge har ved overgangen fra folkeskolen.
	De unge er motiverede og glade for at gå i skole.	Alle skoler anvender et fælles trivselsmålingsværktøj, der systematisk opgør niveau og udvikling. Fraværsmåling.	Friere rammer for udskolingen. Fraværssindsats. Indførsel af fælles trivselsmålings-værktøj
	Klare mål og forventninger, så alle elever og deres forældre véd, hvad der konkret kræves og forventes i de forskellige fag. Lærere og elever gennemfører kontinuerligt evaluering af indsats og standpunkt.	Brugerundersøgelse viser, at eleverne generelt er bevidste om, hvilke mål der stræbes efter. Digitalt feedback/evalueringssystem implementeret.	Digitalt feedback-system der giver eleverne feedback/evaluering fra lærerne i forhold til mål samt mulighed for elevselvevaluering.
	De unge vælger den rigtige ungdomsuddannelse	Færre unge hhv. falder fra ungdomsuddannelse og skifter ungdomsuddannelse.	God og målrettet vejledning, så de unge starter på den rette ungdomsuddannelse.

	Effektmål	Indikator	Handling
Langt sigt	Flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse.	Frederiksberg Kommune er placeret blandt den bedste halvdel af landets kommuner i forhold til andel af en ungdomsårgang der forventes at gennemføre en ungdomsuddannelse. Måltal opdelt i hhv. almentilbud, specialtilbud og totalt.	
		Færre unge hhv. falder fra ungdomsuddannelse og skifter ungdomsuddannelse.	God og målrettet vejledning, så de unge starter på den rette ungdomsuddannelse.